

LIBERTATEA

Abonament: „Libertatea” cu suplimentele: Lei 50 pe an.
Pentru țărani: „Libertatea” cu „Foata Inter-
esantă” și „Plugarul Luminat” pe un an 40 Lei;
pe 6 luni 20 Lei, pe 3 luni 10 Lei.
Inserțiunile după înțelegere.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Jol.

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru America: „Libertatea”, „Foata Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 9 dollari. Banii se trimit
la d. John I. Sava, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foli
la Orăștie se dă de știre prin o carte poștală.

UNELE—ALTELE

Se stinge un popor.

Dacă este un popor viteaz pe lume, apoi acela e poporul turcesc. Legea lui, religia lui, îl face viteaz, la fel cu iaponezul, care ca și turcul, e dus la război cu veselie de credința lui. A dat despre asta atâtea dovezi în trecutul său mare.

Totuși, Turcia trage de moarte...

De ce? Pentru-că de vre-o sută de ani, conducătorii ei s'au dat tot stricăciunii, n'au mai purtat grija țării, ci numai grija plăcerilor lor, a îmbogățirii și a răsfățării lor! Iar când ceasuri grele au bătut pentru țară, i-au găsit totdeauna prost pregătiți de apărare, ori nici decît.

Cînd conducătorii unui popor s'au dat în chip nerușinat stricăciunii, să aveți teamă de viitorul țării lor!

Pricepem oare noi aceste adevăruri, tocmai în zilele noastre?

De ce scade leul?

— Îl scad îmbogății de război. —

Un pricepător în ale jocului de pe piețele de bani, ne spune:

Scăderea Leului e în legătură cu noile legi de dare ale Ministerului Titulescu... Ele vor să taie bine în punga îmbogățitorilor de război, — dar le-a lăsat și le lasă vreme prea multă, pentru a-și găsi gaura de șarpe în care să se ascundă.

Decînd au aflat de planul acesta de lege — îmbogății scot banii din țară, pe unde pot și cum pot, — și-l aruncă pe piețele streine, cum-părînd bani streini. Căci și venindu-le cam scumpi acei bani, tot ies mai bine la socoteală, decît dacă ar sta cu Lei la foarfeca legilor de dări nouă! De aceea spuneau gazetele franceze, că la Paris se imbie Lei românești ca pleava: în 19 August s'au vîndut 19 milioane Lei cu 15 centime și 1/2; în 22 Aug. 4 1/2 milioane; în 23 Aug. 9 milioane și 24 August 7 1/2 mil., în 29 Aug. 16 milioane, — și așa mai departe.

Și atunci la »dare de război«, la-i dacă ai de undel Rămâne ca greul să-l plătim noi cei-ce nu știm, nu putem și nici nu vrem, să ne înșelăm țara, trăgîndu-ne napoi dela dări. Ce spuneam noi: pe îmbogății cei mari, cei grași, om să fie cine să-i prindă în țara noastră!

Legături noi cu Sîrbia.

— Pe uscat și prin aer. —

O comisie de pricepători Sîrbi și Români, s'a intrunit la București pentru a stabili legături prietenești de poștă și călătorie între România și Jugoslavia (Sîrbia).

Comisia și-a încheiat lucrările în zilele trecute și ea a stabilit următoarele:

Se va deschide o mare linie ferată internațională trecînd pe la Mehadia (în Bănat) la Semendria, pe țărmul sîrbesc lingă Belgrad, trăgîndu-se pentru ea un pod nou peste Dunăre.

O altă linie ferată va merge dela București—Craiova, spre Belgrad, cu un pod peste Dunăre la Gruia-Pravovo.

Apoi: O linie aeriană (prin aer, prin văzduh), dela București la Belgrad, ducînd poșta, dar și persoane (oameni).

Se vor face cît se poate mai curînd.

Molima stricăciunii.

Cetim în ziare:

Primerul orașului Făgăraș dl. Alexandru Comșea, pus de stăpînirea averescană, a fost înălțurat din slujbă, pentru-că fiind secretar al comisiei de aprovizionare (de împărăție de hrane și haine) a județului Făgăraș, a săvârșit mari nerănduiri la împărțirea hranelor și la umblarea cu fondurile (banii) acelei comisii.

Frumos de tot.

Se vede că mulți dintre cei puși în slujbe începuseră a crede că în zilele stăpînirii de acum, poși »lucra« ca în codru. Doar pilda venită de sus le zîmbea...

Petru Orfelinat.

Orfelinatul (casa de adăpost a orfanilor de război) din Orăștie, se ține prin deosebită bunăvoință a armatei, care ea dă cel mai mult ajutor acestor copii rămași săraci de părinți pe urma războiului. Ajută însă la susținerea lor și orașul și marea obște, noi toți, dela oraș și dela sate, prin dăruiri pentru îndulcirea vieții acestor nevinovați orfani.

Așa o ajutorare a lor s'a pus la cale în 19 August — ziua orfanilor, — la băile din Geoagiul-de-jos, unde mai multe domnișoare au adunat daruri pentru orfani și au strîns frumoasa sumă de 700 Lei. Și anume au colectat (adunat): Dșoara Lupan Lei 92; dșoara Nelly Băsaraba 152 Lei; dșoara Stela Circo și Moniga 142 lei; dșoara Zoe Circo și Strugurean 100 lei; dș. Pipi Macrea și Bubi Damian 80 lei; dșoara Puița Damian și Nelu Băsarabă 134 lei. Primească draguții colectanți precum și Dnele Lucreția S. Damian și Mariana V. Vlad cari au luat această frumoasă inițiativă, călduroase mulțumite.

— Înainte cu cîteva zile s'a prezentat la Orfelinat dl. Andrei Mureșanu din San Francisco, America, (de origine din Brașov), care ne-a adus frumoasa sumă de Lei 6100. Totodată ne-a comunicat, că ne-a mai trimis sumă de Lei 3000, care

sumă o primiserăm deja mai de mult. Ambele sume formează colecte aranjate de frații noștri din San Francisco (14 intelectuali), cari și peste Ocean nu și-au uitat de cei mai săraci dintre săraci. Bunul Dumnezeu să le răsplătească fapta nobilă.

— Părintele Petru Lulu din Bobalna, a colectat din comunele Bobalna și Turdaș pale pentru 20 saltele (străjace) pentru orfelinat. Mulțumite dlui. Părinte și bravilor țărani cari au dăruit.

Orăștie, la 5 Sept. 1921.

Victoria Col. Florian,
casiera orfelinatului.

Finanția

pentru fertul de rachiu.

— Nu mai e ca anul trecut. —

Se știe că în anul trecut, Ministerul de Finanțe a dat voie oamenilor să fiarbă câte 60 litri de rachiu pentru fiecare membru majoran al familiei sale, fără a plăti nici o finanșe, — dacă beutura se va bea în casă și nu va fi vîndută.

În anul de față Ministerul de finanțe a stricat rînduiala de anul trecut și pune două feluri de dare pe rachia ce se ferbe: o dare de fert și o dare de folosirea beuturii (de consumație pentru beutul ei).

Darea de fert o plătește toată lumea, și anume: 10 bani de litru (literul) de rachie cu tîrie pîază până la 30 grade;

10 bani de grad pe decaltru pentru rachurile mai tari ca 30 grade.

Darea (taxa) de consumație (de folosire în casă) nu se plătește însă pentru tot rachial fert, ci o parte se dă voie să se fiarbă fără plată (fără finanșe).

Și anume: Pentru fiecare bărbat din familie, care e trecut de 21 de ani, se pot ferbe 30 litri de rachiu, fără finanșe.

Mai mult nu. Pentru femeii nu se dă drept fert fără plată, nici pentru copii.

Anul trecut s'a dat voie la 60 litri de fiecare membru al familiei, așadar și pentru femeile din casă, — acum numai 30 litri și numai pentru bărbați. Căci așa era legea în vechiul Regat și legea aceea s'a trecut și la noi. Acum și în vechiul Regat se îngăduie numai 30 litri de bărbat.

În »Indrumarea« pe care Ministerul de finanțe a trimis-o Administrației financiare se spune »și pentru ce s'a făcut scăderea asta. Iaca ce spune:

»În fața relelor ce ni-s'au adus la cunoștință din felurite părți ale țării, și mai ales din Transilvania, unde oamenii, din pricina scutiților

prea mari date de legile de mai înainte, beau prea mari cîntărimi de rachuri, și, ceea-ce e mai îngrijitor, rachiuul se bea, fără nici o deosebire, de bărbați, de femei și de copii la olaltă, — de aceea legiuitorul, pentru a înfrîna această slăbiciune și stricăciune, a țărîmurit dreptul fierbătorilor de rachiu fără plată, la 30 litri pe an și numai pentru bărbați trecuți de 21 de ani.

Cu alte cuvînte ne spune verde: Vi-am dat, fraților din Ardeal, Bănat și Crișana, slobozenia pe care o aveau țărani din vechiul Regat, dar voi văși dat atunci la bește îngrozitoare. Acum vă clont din acest drept cam două din trei părți, și apoi legea clontată pentru voi, o trecem și în vechiul Regat, care prin legea sa veche, prea vă dase drept larg în privința asta, drept pe care nu l'ați șilut folosi cu înțelepciune...

Cît e taxa încolo?

Ce trece peste cei 30 litri lăsați fără taxă de finanșe, se plătește așa: 2 Lei 50 bani gradul socotit pe decaltru (în loc de 2 Lei, cît era gradul în anul trecut).

Înștiințările.

Toți cei care vor să fiarbă rachiu, (din prune, din tescovină, din drojde de vin), trebne să facă înștiințare în scris la Percepția (stațieramentul) de care se ține, dar dacă asta li-i peste mîna, pot face înștiințarea și la finanșii cari le sunt mai aproape.

În declarație (înștiințare) își spune numele și locul unde vrea să fiarbă, ce fel de rachiu vrea să fiarbă și cam cît?

Îndată ce a terminat (a gătat) fertul, înștiințează la percepția, cît ia fertul aievea (cu adevărat) din ce a fert, ca ei să-i poată măsura darea de fert și cea de consumație (ce e peste cel slobod de finanșe).

Taxele (finanșile) acestea se iau numai după rachurile ferte dela 24 Iulie 1921 încoace.

Știri politice

Regele Bulgariei, ginere Regelui României? Un ziar bulgar aduce vestea, că Regele Bulgariei, Boris, ar avea de gând să ceară de soție a sa și Regina a Bulgariei, pe Prințesa Mărioara, a doua fiică a Maestărilor Lor Regele și Regina României.

Știrea n'a fost desmintită la București și așa s'ar părea că e adevărată.

Zvonuri vor fi, ori adevărate, n'ai putea încă prozodii destulă tîrie, — dar vorbă s'a făcut și se face multă, că — în Oc-

tobre guvernul Generalului Averescu va pleca dela putere, făcând loc altui guvern, care să facă alegeri nouă fără amestec de atâta ură, câtă se vede azi între partide și oameni. Partidele care vor ieși mai tari din alegeri, vor da apoi, din sânul lor, un guvern, care mulțumind pe toți, — va putea face și în țară mulțumire. Acela va prezida alegerile și va conduce timp mai îndelungat țara.

Generalul Averescu, atacând pe dl Iuliu Maniu, în Ardeal.

Întâiul ministru al țării, generalul Averescu fusese la băi (scâlzi) în streinătate vre-o 6 săptămâni, și scâlzile ve vede că l'au înviorat așa de bine, încât înapoindu-se în țară, pe la Arad, a dorit ca pe unde trece, să vadă popor adunat înaintea sa, ca să-i vorbească de politică...

S'a dat de știre la Arad și în jur că atunci și atunci sosește Generalul. Să vie lumea să-l asculte, că are a-i spune ceva. La îndemnul administrației, a venit câte-o solie de 2—3 țărani din fiecare sat vecin, apoi lume din oraș, și îndată a fost adunarea gata. Era firesc ca lumea să vie în număr mult mai mare, doar poporul nostru, cel atât de bun și care atâta a tot dorit să audă pe aceste țărâni grai de frați de peste Carpați, — aleargă și în cale la oameni mult mai mici, dar mi-te la Generalul Averescu, despre care se crede că el singur a dus România la birnintă.

Și a venit poporul și la Arad, și la Buziaș și la Deva, să vadă pe Generalul și să audă pe Întâiul-Ministru al țării!

Ce prilej minunat era pentru un bărbat politic așa de sus pus și învâlit în atâtea zvoane cari îl fac în ochii poporului un fel de vrăciu făcător de minuni; — ce prilej prielnic, ca el să verse suflet și credință în acest popor ce-l asculta înfăia cară și era gata să-i soarbă tot cuvântul... Să-i fi spus că d-sa abia mai poate purta sarcina grea a puterii în aceste zile peste măsură de grele pentru toate țările; că-i cere întregului popor tot sprijinul în ducerea mai departe a sarcinii; că roagă și pe fruntașii poporului de aici să-l ajute, doar toți își sunt azi frați și tovarăși și toți spre aceeași țintă năzuiesc: spre fericirea acestei slăvite și scumpe țări. Să fi zis: Imbrățișez cu drag acest popor minunat din Bănat și Ardeal, care s'a știut păstra prin negrele veacuri, atât de curat, atât de românesc, atât de mândru... Recunosc că e o mare vrednicie, care nu poate fi din destul lăudată și răsplătită, a conducătorilor acestui popor, cari, trecând printre toate furtunile politice vrășmașe, au stat lângă acest popor, ținând sufletul intrânsul și dându-l azi României Mari, așa de întreg și bun, precum l'au dat! Să fi zis: Imbrățișez cu drag pe vrednicii tăi conducători și pe tine, brav popor al lor! Și sărutarea mea de întâi sfetnic al țării, o pun pe fruntea voastră azi! D-zeu ne va ajuta să scăpăm de greul zilelor de azi și ca mâne fericiti să ne simțim toți în draga noastră țară mărită!..

L'ar fi lăudat tot poporul, l'am fi lăudat noi toți pentru înțelepciunea graiului său și pentru balzamalul turnat pe sufletele noastre.

În loc de asta, ce ne în dat să vedem?

Generalul, oțărît de țaria scâl-zilor luate, a intrat în Ardeal purtând în mână sabia politicianului,

care nu mai vede om vrednic în țara asta decât pe sine, și a venit „război mare“ fruntașilor celor mai aleși ai poporului nostru de aici!..

La Buziaș (în Bănat) și-a scos sabia și a început a tăia cu ea în văzduh. A început să se plângă lumii adunate acolo, că, după nenumăratele volnicii și încălcări de lege săvârșite de dumnealor în sfatul țării, — după ce bunul nume, creditul, țării, s'a dus pe copcă; după ce poporul geme azi împins în sărăcie prin politica nenorocită ce o fac dânșii și după-ce ministri și-au îngăduit a vorbi cu deputații, mai țigănește ca cu cocșii lor, — dl Dr. Maniu, alături de ceilalți fruntași ai partidelor nemulțumite, ar fi sfătuit pe Maestatea Sa Regele, să-și schimbe guvernul, că cu asta în cap, țara se scufundă de tot, de n'o s'o mai poată înălța toți înțelepții ei!

FuriOS că drept-văzătorul politic ardelean a dat acest sfat Maestății Sale Regelui, dl general Averescu, se aprinde la Buziaș și întrebă în fața adunării:

„Domnul Maniu a cerut schimbarea guvernului.

„Cine e domnul Maniu?

„Ce reprezintă (înțâișează, prețuște) el în Țara-Românească?!

„În 1919 când a fost chemat Partidul Național la guvern, dnul Maniu a stăi de-o parte. N'a primit răspunderea puterii.

„De ce se amestecă acum dl Maniu?...

Și așa mai departe.

Tare trebuie că a apăsât cuvântul dlui Maniu la Curte, de-l doare așa de rău pe dl General.

Dar pe noi ne uimește totuși, această izbucnire!

Să vie cineva să întrebe azi în Ardeal;

Cine e dl Maniu?

asta însemnă, că, pentru acest domn, Ardealul cu istoria lui mai nouă, e Botocudia sau Cochinchina, despre care cum își deschide gura, spune o prăpastie!

Asta însemnă că acești domni mari dela București, nu numai înainte de război nu treceau prin Ardeal decât în fuga trenului și și atunci cu perdelele lăsate, — dar ei și acum știu tot atâta, cât știau înainte de războiul despre Ardeal!

Bu, biet cetitor de gazete din Ardeal, trebuie să știi ce fețe strălucite are Bucureștiul, în politică, în științe, în literatură, în armată, în învățământ, în finanțe; — învățatul dela București știe pe toți oamenii de seamă ai Franței și ai Germaniei, — dar despre fruntașii politici ai poporului frate din Ardeal, nu știe nici a-b-c..., încât un om ca generalul Averescu, care se ține a ști de toate, și la bătălie și în civilie, vine în acest Ardeal și pune, în fața unei adunări, întrebarea:

— Cine e Iuliu Maniu? Ce înseamnă el în Țara-Românească?!

Despre ordonanța sa (Putzjienerul său) și-ar ști spune dl General multe de toate, — ar fi în stare să-ți dovedească, că și acela e un „geniu“ (o lumină dzeciască deosebită) fiindcă a stat aproape de superiorul său, că ar putea să fie și el de pildă... Ministru de Interne în guvernul domnului general, — dar despre Iuliu Maniu, ne întrebă chiar pe noi Ardeleanii și Bănățenii, că — cine e?

Și nu s'a aflat în adunarea dela Buziaș unul să-i răspundă:

— Iuliu Maniu e, dl General, întâi și întâi om de omenie, însușire atât de căntată (și rar găsită) la atâta politicieni în Țara asta!.. — Iuliu Maniu a luat parte la luptele politice ale neamului său și în alt parlament decât cel din București, și și-a făcut acolo datorința în chip atât de luminat, încât spuneau ungerii despre el: „Păcat că s'a născut Român!“ iar un statistic (numărător) unger, numărând care deputat a vorbit mai de multe ori în anii în care fusese și Maniu deputat al Vintului de-jos la Budapesta, a scos la iveală, că Iuliu Maniu ținea locul al doilea între toți deputații căți își ridicau glasul pentru dreptate în parlamentul maghiar!; — Iuliu Maniu a cotezat să-și țină fruntea sus și în zilele războiului, și când Ungurii îi cereau o singură vorbă îndulcită, mai plecată, față de stăpânirea ungurească și de războiul la care pornise, pentru-ca în schimb să-nu-l cheme sub arme, să nu-și primejduiască viața, — el și-a înclăștat dinții și vorbă umilitoare din gura lui — n'a ieșit! Urmarea a fost, c'a fost dus la armată să facă războiul pentru Ungaria, șpionat și păzit din toate părțile, cu primejdia capului în ori-ce clipă! — Când a izbucnit revoluția, Iuliu Maniu a grăbit în Ardealul aprins, și și-a reluat locul de onoare în conducerea politică a țării a pus mâinile pe frânele conducerii atunci, când corabia țării era mai zbucinită de furtuni, și a dus-o cu mână tare la limanul cel derit! — A condus apoi întâiul guvern național al Ardealului (Conziliul Dirigent), care mult a făcut pentru împlinirea dorinței inimilor românești: de a aduce statornicia acestei domni românești în această țară și de a ridica pe fiii poporului românesc în scaunele de conducere ale ei; pe urmă a luat parte hotărîtoare la viața Sfatului țării din România întregită, unde a dat de atâtea-ori lecții luminate multor politicieni sus puși în scaune, dar prea pe jos cu purtările lor, — nu a fost numai „specialist în chestii de Regulament“...

Acesta e, spunând numai foarte puțin despre el, dl Iuliu Maniu. Dar si numai atâta, obligă și pe un general ca Averescu, când s'a preschimbat în om politic, să-și ridice pălăria înaintea unui astfel de flu al Ardealului, nu se întrebe în chip copilăresc, ca: Cine e dl Maniu?..

Nu e pace

Războiul nu s'a potolit încă. O aripă a uriașului câmp de lupte care cuprinsese toată Europa, mai fumegă și acum: e laturea de Răsărit a Europei și marginea despre Tarigrad a Aziei, patria Turcilor.

Grecii sunt încă în război cu Turcii, și când bat Turcii pe Greci, când Grecii pe Turci, — dar mai multă bătaie mănacă ceșii din urmă. Grecii sunt aproape de capitula (scaunul de domnie) a lor din Azia, de orașul Angora.

E adevărat că nu-s lupte mari, puternice, ci lupte între doi slabi. Turcii sunt istoviiți, ca val de el, Grecii nu-s ei de felul lor războinic. Având însă în fețe lor un popor hodoroș prin o conducere rea de sute de ani, — Grecii o să rămână biruitori.

— Între Anglia și soața sa Irlanda, încă s'au înăsprit lucrurile tare și-l primejdie de noi vărșări de sânge. Vom vorbi despre asta mai pe larg în numărul viitor.

— Ungurii încă s la cuște oriacii lor Austriei, pentru comitatele ce trebuie să le lase ac-tora. S'au întâmplat mici încăierări între ei.

Răspuns la „amăgiri“...

La cele publicate de noi în numărul 34 al „Libertății“, sub titlul: „2 milioane pentru țărâni; să nu măgim poporul cu povești!“ — dl Muntean, fiind că totuși d-sa dreptate, ne trimite un răspuns, care dăm părțile ce privesc cele publicate de noi. — Iată ce răspunde d-

Am declarat și declar și acum că țărâni numai jumătate vor plăti din prețul pământului ce vor plăti, și, că cealaltă jumătate nu va scoate Statul în formă de dă-ori în alt chip dela țaran, ci o scoate dela bogătașii cei mari și speculanții de război.

Aceasta nu numai că a declarat membrul guvernului, dar e și sp-holărît în legea din vechiul Regat și om cu mîntea la loc nu va pute crede așa ceva, că o lege despo dare specială — anume — adu referitor la bogătașii cei mari și speculanții de război, să se apli numai în vechiul Regat, iar în Ardeal nu!

Că bogătașii nu vor fi desceperiți? — nu vor fi poate acei cari se vor ascunde sub pământ, că sunt dispoziții potrivite!

Se timbrează de neadevăr, cea afirmare a mea, că deoarece opoziția în mod nesocotit a pără Adunarea Deputaților, noi majoritatea — cări am rămas acolo, am făcut toate modificările de lip în proiectul — planul de lege — reformei agrare.

Întreb, că, dacă opoziția a p-rășit Adunarea Deputaților, ap-cine a făcut multele modificări de nu majoritatea?

Că pentru ce am vorbit eu în parlament împotriva Băncii Agrare am spus-o în articolul meu, nu „laudă“, ci ca răspuns la întrebările țărânilor. Am spus că ban-are organizare prea costisitoare are o mulțime de directori, pr mulți consilieri administrațivi, pr multe automobile, etc. Un așezăm economic nu trebuie să fie așezământ de căpătulală. Stărințele me fiind și vor ținde la îndreptarea cestei organizări ireale, nu la micirea instituțiunii!

Este adevărat, că eu am pus în parlament, că țărâni Ardeleani, să plătească numai jumătate din prețul pământului, ce li-se da; am mai făcut și alte amendamente — îmbunătățiri — importante în parlament, de cari aflind bu și recunoscătorii noștri țărâni, surprins cu elogiile lor de mulțăm-

Este adevărat, că în comisia comerei, nu în frunte, ci alături noi din majoritate, a conlucrat foarte zelos și mai mulți deputați comitențioși din Partidul Național, cari n'a fost membrii comisii!

Susțin și de astădată, că pe s'rea parlamentului înainte de desbata reforma agrară, a fost fapt nesocotit dela opoziție și special dela Partidul Național; pe-trucă dacă noi majoritatea nu stringeam rîndurile și nu particip-zu-noaptea la ședințe, nefiind comera în număr, se putea ușor dărnici reforma agrară ardeleană — ceea ce era un adevărat scandal în sarcina opoziției și nu a guvernului, care prin înaintarea proiectului — planului — de lege, s'a făcut datorla.

Dr. A. Muntean, deputat.

Pentru Invalizi, Orfani, Văduve. Publicațiune.

Se aduce la cunoștință tuturor Invalizilor, Orfanilor și vaduvelor de război, că cu începere de la 5 Sept. 1921 Oficiul Național I. O. V. ce era în Deva, funcționează la Cercul de Recrutare din Orăștie, sub numirea de: *Biroul I. O. V. al Cercului de Recrutare Orăștie.*

Decl pe viitor toate cererile Invalizilor, Orfanilor și Văduvelor, se vor adresa la acest Cerc.

La Biroul I. O. V. al Cercului de Recrutare, — următoarele locuri sunt vacante;

Contabil, în bani și materii, plătit lunar 615.

Copist (sau copistă).

Un medic care zilnic între orele 10—12 se dea consultații medicale la acest Cerc într-o cameră destinată anume pentru acest scop.

Suma cu care va fi plătit Copistul (copista) și medicul de consultare se va fixa ulterior.

Cel care dorească să ocupe vreuna din funcții, vor înainta cerere în scris sau se vor prezenta personal la acest cerc, aducând cu sine acte de studii.

La ocuparea acestor funcții, I. O. V. de război sunt preferați.

Comandantul Cercului de Recrutare Orăștie:

Colonel (ss) Kolomyjczuk.

Șeful Biroului Pensilor și I. O. V.
Sub. Lt. (ss) V. Drăgan.

NOUȚĂȚI

O mică prăbușire la zidurile de încoronare din Alba-Iulia. Luni în 5 Sept. s'a întâmplat la Alba-Iulia o neplăcută prăbușire: Boltitura unei terase și o parte dintr-un perete dela reședința regală s'a prăbușit, fiind, se vede, lucrat prea în pripă și din material pregătit și el pripit.

Noroc că nu erau prea mulți lucrători aproape. Totuși 9 lucrători au fost răniți și unul greu rănit.

Scoală de economie casnică deschide Statul la Folt (plasa Geoagiude-Jos). Va primi 15 elevi bursiere, știute pe cheltuiala statului. Se primesc fete sub 15 ani, cari au terminat 4 clase de școală populară.

Anuarul liceului „A. Vlaicu”.

Din anuarul II al liceului nostru din loc, scoatem următoarele date interesante:

Un corp profesoral de 18 prof., avînd în fruntea sa pe Dl Ioan Cheri, director, a instruit 415 elevi dintre cari 35 au rămas repenți. Dintre acești 415, au fost: 349 ortodoksi, 56 uniți, apoi 409 români, 3 nemți, 2 evrei și 1 slovac. — Dintre cei 33 de absolvenți ai liceului, 6 merg la administrație, câte 5 la drept, medicină și literă, câte 3 la tehnică și teologie, 2 la științe, câte unul la comerț, C. F. R., arte și marină.

Pe lângă liceu a funcționat societatea de lectură „M. Eminescu” a elevilor liceului sub conducerea prof. A. Demian și Cohorta ceretășească „Aurel Vlaicu” a logiunei „Sarmisaghetza” sub conducerea prof. V. Bora, cu 250 cercetași.

Dărilor cele noi. Ca să și se croiască darea după legile cele noi votate la București, trebuie să faci mărturisiri (declarații), că ce

avere ai. Aceste declarații se află la Perceptorate (ștaieramte) și trebuie umplute de fiecare om ce are un venit cît de cît, chiar în luna asta Septembrie. Fiecare e dator să o facă, altfel va fi greu pedepsit.

Dar spun cei-ce au cercat a umplea acele tabele și a-și da sama de averea lor, că acele tabele atît sunt de încurcate, grele, că om să fie să te pricepi la ele...

Totuși fiecare să încerce, de-le și așa cu greșeli, dar prin aceea că le dă, scapă de pedeapsă ce i-ar umbla dacă nu le ar înaintă.

Moarte. Nicolae Inișca un țaran de frunte din Orăștie care a știut da o bună creștere fiilor săi, — a încetat din viață la 3 Sept. în etate 69 ani. Fie-i odihna lină.

La Școala Profesională suprapusă Școlii medii (civile) de fete din Orăștie, — (ca clasă a V-a întregitoare a cunoștințelor primite în celelalte 4 clase), — înscrierile au început, și se urmează pînă la 15 Septembrie.

După această dată, nu se mai primesc declt prin întervenire la Direcțiunea Regională.

Toți părinții a căror fete au terminat anul trecut clasa a 4-a medie (civilă) aici, vor face un bine copiilor lor, dîndu-le și pe clasa a V-a, suprapusă ca curs profesional, în care vor învăța multe lucruri de folos pentru viața practică, pentru conducerea unei case, și lucruri de mână femeiești de cele cari ridică pe o femeie în împlinirea datorințelor sale.

Ce face beutura. Cetim în „Revista Bistriței”: Pe drumul Bărgăului merg cu carul doi Bărgăuani. Unul cade din car, fiind beat. Celălalt se vaietă îngă el, că ce a făcut cu miia de lei? Ce vor zice femeile, cînd vor merge fără bani acasă? Apoi mai bate și dobitoacele pentru-că și-au urmat drumul, fără să bage de seamă căderea bețivului!

E frumos și bine așa?

La Școala Normală (preparandia, pregătitoare de învățători) din Deva, lecțiile se vor începe numai la 1 Octombro. Chiar și înscrierile sunt amânate pe atunci, — pentru-că abia s'au terminat cursurile cu învățători pregătiți așa pe scurt, iar după terminarea acelor mai sunt unele reparaturi de făcut.

Așadar cei-ce doresc a-și duce copiii la numita Școală au încă timp a cere primirea lor și a-i duce.

Școala are 8 clase. Se primesc pe anul I elevi cari au terminat 4 clase primare (elementare, de școala populară), ceialalți cu clase mai multe, mai sus.

Noi și Liceele militare. Un lucru neașteptat ni se povestește în jurul Liceelor militare (a școlilor din cari tinerii trec la cariera de Ofițeri în armata română).

Statul a înființat astfel de școli și în ținuturile alipite, în Transilvania, în Bacovina și Basarabia.

Se pare înse că nu prea avem noroc cu aceste școli. Ele se umplu și aici pe la noi, mai ales cu elevi veniți din vechiul Regat, cărora se vede că le e atîta de dragă armata, că se chiar îmbulzesc la școlile de ofițeri, unde numai le găsesc.

Nu tot așa noi cei din ținuturile non alipite României. Tinerii noștri se înfățișează mult mai puțini, ca să și coară primirea în aceste școli.

Și nu știm bine că de ce. Unii spun că tinerii noștri nu au nădejde a fi primiți, că pînă cînd sunt din vechiul Regat cari cer primire, cei dela noi nu prea sunt primiți: Medicii pe toți li declară nepotriviti pentru aceea școală. Așa de pildă la Școala militară din Târgu-Murăș, ni se spune că abia a fost primit în toamna asta unul din Ardeal (pe anul I), toți ceialalți din vechiul Regat. Așa apoi tinerii noștri își perd curajul de a mai cere să fie primiți.

Așa ni-se spune. Noi nu știm dacă e chiar așa ori e o părere greșită a celui ce ni-a spus-o. La toată întâmplara o lămurire din partea conducerei Școlii, s'ar face bine, pentru a risipi păreri greșite ce se formează pe urma unor astfel de știri.

Noi am fi de părere, că, pe cât e cu putință, în școlile militare din Ardeal, Banat, Crișana, — să fie luați cât mai mulți fii ai poporului nostru de aici, — ca să vadă și să creadă acest popor, că iacă, sub noua stăpânire, s'au deschis pentru fiii lui, și acele cărări de viață mult râvnite de ei, cari în trecut le erau atîta de închise. Și așa mai vîrtos să se bucure de noua domnie.

În Basarabia lucrul stă mai rău. Acolo poporul e și acum atît de străin față de noua stăpânire, încât, precum aflăm, la Școala militară din Chișinău nu s'au înștiințat și și-au cerut primirea aproape nici un tînăr basarabean, — încât au trebuit trimiși tineri dela celelalte școli din țară (și din Ardeal) pentru ca să umplă școala.

Dacă la noi se cer tinerii la școala militară, — apoi ca chemați, să se bucure de asta, să-i îmbrățișeze cu dragoste, nu să le închidă ușile, — căci nu o cere asta nici o înțelepciune națională ori de stat.

Spion prins. Ni se scrie din Ferendia (Bănat), cu data de 27 August:

„Un tîner dela noi, Alexă Dalea, cu ajutorul unor grăniceri rom., a prins un spion primejdios din Jugoslavia, care a mărturisit, că mai are un prieten, cu care împreună și-au pus de gînd să arunce în aer o parte din linia ferată la prilej bine ales. Scrintitul e în mîna postului de jandarmi care-l va trimite la Timișoara”.

Naționalizarea judecătorilor.

Ministeriul de justiție (al judecătorilor), a trimis tuturor judecătorilor din țară, o scrisoare în care le aduce aminte, că în lunie 1920 s'a dat judecătorilor și advocaților streini din părțile alipite la România, vreme de un an ca să învețe limba românească în vorbit și scris. Cere acum fiecărei judecătorii să-i arete, cari judecători (streini) știu destul românește și folosesc limba română în scrisorile lor și care nu? Asemenea cari advocați?

„Din temnițele Budapestei”. Ziarul „Dacia” aduce din peana unui trimis osebit al său 3 scrisori din Budapesta, în cari d. Liviu Brașoveanu spune, că dsa a izbutit a afla tot ce se întîmplă în temnițele din Budapesta cu Românii prinși și închiși acolo pentru yina politică ce li-s'a aruncat în oiroă de judecătorii maghiare. Ci-că peste 300 de Români, din nenorocitul ce au rămas între hotarele ungarosti, se află închiși azi în Budapesta. Așa-s

ținuți de rău, cîte 10—16 într'o odaie (chilie, celulă), încît cei mai mulți cearcă să și pună capăt vieții! Fiul Conzilierului Cerna dela Curtea de Apel (Tabla) din Timișoara, ar fi nebunit acolo în arest.

Un nepot al dîni Vasile Goldiș, studentul Mănăilă, stă de 15 luni închis nejudecat! Nici nu-l judecă, nici nu-l lasă!

Un Locotenent din armata română, Zissu Teodorescu, s'a căsătorit cu o ungaroaică din Bichia-Ciaba, pe cînd acest oraș eră sub Români. După retragerea Românilor, la vre-un an, i-a venit pofta să și cerceteze socrii. Cias rău. L'au arestat jandarmii unguri și în arest e și azi!

Și altele!

Aflînd de aceste fapte de barbarie, guvernul dela București ci-că a s'prît ca legația română din Pesta să mai dea viza (dreptul de trecere peste graniță) pe pașapoartele celor ce vor să vină din Ungaria în România.

Ce bine o au Ungurii la noi, și cum răspund ai lor la purtarea noastră bună cu frații lor!..

Legea Agrară

pentru împărțirea pământului în Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș, tradusă

pe înțelesul poporului

se află de vânzare la Tipografia „Libertatea” din Orăștie. E o broșura (carte) de 6 coale de tipar, peste 96 pagini (fețe), și se vinde cu 4 Lei, trimisă franco (posta plătită).

Dacă se cer cel puțin 5 într'un pachetel, acelea se trimit recomandat (ca să nu se poată perde pe poșta).

Poșta Redacției.

D-sale I. F. Cercega, în Reșița. S'au îndreptat toate. Mulțămim că ni-ai atras luare aminte asupra greșelilor.

Dlui Ios. Ianc, Zam. Despre fertul rachiului, ai răspuns pe larg în acest număr.

Dsale Vas. Ciurtea, în Mocla. Numărul abonamentului Dtale e 7364.

In Cluj, aproape de centru sunt într'un complex, din cari 1 jugăr curie, 9 jugăre grădină cu peste 1000 pomi roditori, cu casă bună de locuit, grajd, șură și casă de servitori și 10 jug. arător cl. I.

Preț și mod de plătire convenabil. Se pot prelua momentan.

Un econom harnic în 5 ani își întoarce tot prețul de cumpărare.

Doritorii să se adreseze la:

Banca: Comerțul și Industria Românească, soc. anonimă Cluj (236) Str. Regina Maria 19, et. I. 2-3

Casă Wertheim-iană,

patent Tanczos, Viena, — e de vânzare la:

Frații Maier, (235) 2-3 comercianți în Orăștie, Calea Mihai Viteazu.

Dentist Dr. S. Seidner — da consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți, fără durori. — Punere de danturi. (190)5-8

ROMANIA
Dela prefetura plasei Orăștie.
Nr. 1955/1921 adm.

CONCURS

Pentru întregirea posturilor vacante de *honorari* în districtul Nr. 11 cu sediul în Cugir și pentru districtul Nr. 12 cu sediul în Orăștie, se scrie concurs și se invită toți acela, cari doresc a ocupa unul din aceste posturi, să-și înainteze rugățile înzestrate cu actele de calificare și de conduită, primpretorului plasei Orăștie până la 30 Septembrie 1921.

Taxele de lucru sunt cele stabilite în Decretul Nr. 957/1920 a prefecturii județului Hunedoara.

Orăștie, la 3 Septembrie 1921.
(255) 1—1 *Balomiri*, primpretor.

ROMANIA
Poliția de stat Orăștie.

Nr. 1488/921.
polit.

CONCURS

La Poliția de stat Orăștie este vacant un post de *agent secret*, care află aplicare momentană cu salariul prevăzut în normele de salarizare. Reflectanții să-și înainteze cererile înscrise cu acte doveditoare până cel mult la data de 20 Septembrie 1921.

Orăștie, la 5 Septembrie 1921.
(258) 1—2 *Branga*, șeful poliției.

Regatul România

Judecătoria de ocol a cărții funduare Orăștie.
Nrul 591/1921 c. fond.

Extras din edictul de licitație.

Secția cărții funduare în cauza execuțională a creditorului executantului văd. Opincar Nicolae ca tutor minorenților Opincar Valeria Eugenia și Opincar Roma Victori contra debitorului executant Izrael Helmann a ordonat licitația execuțională pentru încasarea pretenziunii de 27.000 Lei — capital și accesorii, asupra nemiscătoarelor cuprinse în prof. fund. din Orăștie, Nrul 406. și Nrul ord. A + 1 și topogr. 763. 764, casa grădina și curtea cu extensunea de 367 stin-geni suma de 1224 de lei. Licitația vor ține-o la 25 Noembrie 1921, orele 10 a. m. în sala cărții funduare din Orăștie, strada George Bariștu Nr. 7. Nimiscătorul ce cade sub licitație nu se poate vinde cu un preț mai mic de două treimi a prețului de strigare. — Cel care dorește să liciteze sunt obligați a depune ca vadiu la mâinile delegatului, zece la sută din prețul de strigare, în bani gata sau în hirtii de valoare acceptabile conform legii pentru cauzuni socotite în cursul stabilit în §-ul 42 al art. de lege LX din 1881 sau a preda delegatului, reversul despre depunerea vadiului în depozit judiciar, că a subscris condițiunile de licitație (§§-i 147, 150, 170, art. de lege LX din 1881 §-ul 21 al art. de lege XLI din 1908. — Acela care a făcut un ofert mai mare ca prețul de strigare e obligat a completa vadiul până la procentele corespunzătoare sumei oferită (§. 25. XLI; 1908).

Orăștie la 1 Iulie 1921.

Pentru conformitate:
Dr. Cadaria m. p. N. Botta m. p.
Judecător. cond. cărții fond.
(259) 1—1

Magazie, cu curte și grădină. grajd și șopru mare, în Orăștie, Str. Avram Iancu Nr. 12, e de vinzaza din mână liberă.

Informații acolo. (257) 1—5

Un taur de rasă Simenthal, de 2 ani, bine dezvoltat, e de vinzare.

Informații la administrația foil.
(256) 1—3

Calfă de măcelar.

În măcelăria subscrișului se primește imediat o *calfă harnică*, sub condițiuni bune.

Nicolae Opincar,
1—3 (260) măcelar.
Orăștie, (Jud. Hunedoara).

Viței aflași. Lângă comuna Măgura, (I. Șibșelul vechiu, plasa Orăștie) la locul zis „Râu-Alunului” se găsesc doi viței de 2 ani, rătăciți pe alcea de prin 10 August. — Cel-ce l-a perdut, să vie, să spună cum erau ai lui, și dovedindu-se păgubaș, îl poate duce acasă. A se adresa la:

Iosif Lucaciu,
(246) 1—1 pădurar în Râu-Alunului.

În comuna Almașul-mare la Toma Balaciu se află o moară cu motor de benz'n de 8 puteri de cai în stare foarte bună; e nou tot ce se află la ea și se vinde sau se dă în arândă. Cine are voe se o lee, se postească aici.

Toma Balaciu.
(252) 1—2 Almașul-mare posta Zlaina.

PUBLICAȚIUNE

Târg de țară

cel mai apropiat în comuna ZAM (județul Hunedoara, linia Arad-Teiuș) se va ține: pentru oi și capre **10 și 26 Septembrie n.** pentru vite cornute: **11 și 27 Septembrie n.**

Mare jur, cu soi nob. l de vite.
251 1—1 Primăria comunală.

Se caută un Cantor

și conducător de cor la biserica gr.-cat. din Lupeni (Jud Hunedoara).
Retribuțiuni: Locuință în natură, 3 odăi, culină și cămară. Lumină electrică gratis. Acareturi economice și grădină.

2250 Lei anual din casa bis. 400 litri cucuruz dela credincioși. Stolă anual cel puțin 1500 Lei.

Postul să poate combina cu oficiul de învățător de stat. În acest caz, pe lângă selarul învățătoresc mai primește 1800 Lei ajutor dela comună, cărbuni și lemne de foc gratis, alimente cu preț redus din magazinele societății miniere.

Altă combinație ar fi ca aplicat al soc. Miniere.

Informații dă
Nic. Zugravu,
(247) 1—2 protopop gr.-cat. Lupeni.

Banca „Cetatea”

Societate pe acțiuni

Brașov, Piața Libertății. — București, Pasagiul Majestic.

Primește Depuneri spre fructificare și păstrare plătilnd deponenților totdeauna cel mai urcat procent și anume dela 5% până la 6% pe libel și în cont curent cu cecuri.

Depuneți banii voștri pe creștere
Depuneți banii voștri spre păstrare
Depuneți bani albi pentru zile negre
Depuneți zesia copiiiilor Dv. și nepoșilor
Depuneți încrederea și afacerile Dvoastră de ori-ce fel, cu toată liniștea:

pe libel

la

- Banca „Cetatea” Brașov
- Banca „Cetatea” București
- Banca „Cetatea” Rupea (Cohalm)
- Banca „Cetatea” Gherla
- Banca „Cetatea” Toplița-Română
- Banca „Cetatea” Odorheiu.

Bancă curat românească, puternică, singură, cu legături în toată țara și în străinătate. Capital propriu și extern 25,000,000 Lei (Douăzeci și cinci milioane).

Ultima circulațiune 3000,000,000 (Trei sute milioane).

Șapte magazine și prăvălii.

Depuneți toți banii voștri
Aduceți cecurile voastre din America spre încasare
Aduceți toți dolarii voștri, la:

(250) 1—5 Banca „Cetatea” și filialele sale.

Primăria comunei Sereca.

Nr 601/1921.

Publicație de licitațiune.

Subsemnata primărie comunală prin aceasta face cunoscut, că dă în arendă moșra comunală — pe timp de 3 (trei) ani, începând cu 1 Novembre 1921 — prin licitațiune publică, ce sa va ține în 18 Septembrie a. c. orele 2 p. m. — în localul primăriei comunale Sereca. Prețul de strigare a 3000 Lei arendă anuală.

Licitațiunea e verbală și cu oferte închise.

Vadiul 10% dela suma oferită. Reprezentația comunală își susține dreptul de a decide asupra ofertelor.

Condițiunile de licitațiune se pot cunoaște în cancelaria secretarială cerc. Berlu — în oarele de oficiu.

Sereca, la 25 August 1921.

Primăria comunală Sereca.
(245) 1—2

Un bicicleu-motor,

în stare bună e de vânzare la subscrișul:

Ivan Vlaicu,
(253) 1—1 Binținți (p. Orăștie).

Casă de vânzare

din mână liberă în Orăștie Strada Avram Iancu, Nr 5. Constă din o prăvălie, 3 odăi, 1 bucătărie, cămară de beton, pivniță, în curte încă 2 odăi, 2 bucătării, încă o bucătărie de vară, cu captor și o odăe, 4 magazii de lemn, șopru, fântână cu pompă.

În locul cel mai plăcut al orașului. — Informații în casă.

(254) 1—

Un învățăcel se primește la dl *Petru M. Opincariu*, măiestru cofocar, Sebeșul-săseșc Str. Popa-Lazar, Nr. 6. (243) 5—3

„Avântul”, cooperativă de consum în Orăștie.

CONCURS

Prin aceasta se publică concurs pentru un conducător de prăvălie versat în toate ramele comerciale, având a-și arăta și pretenziunea pentru a căror stabilire condițiunii e consult să se prezinte în persoană, care după acceptare va avea să depună o cauzle corespunzătoare sau garanță personală.

Preferiți vor fi acela cari a mai condus un atare Consum sau prăvălii singuratice.

Ofertele se vor înainta Cooperatorivei „Avântul”.

(244) 3—3 Consiliul de administrație

Căsătorie. Tânăr comerțiant român în județul Aradului, de 26 ani, în lipsă de cunoștințe, dorește pe această cale cunoștința unei domnișoare în scop de căsătorie. Oferte, însoțite de fotografie, rog a se trimite la Administrația foil. Păstrarea secretului garantată. (233) 3—1

Măestru de mori de poduri și rotar.

Subscrișul primește instalare de mori, de apă ori de benzină, pregătesc planuri și prelminare de spese pentru mori, execut reparaturi la ele; execut poduri; fac caș și trăsuri și orice lucru de rotar. Prețuri moderate. Rog a fi cercetați cu încredere.

Kohl Iosif
(232 4—4) Orăștie, str. Romosului

— Se caută —

spre cumpărare două Pieptănătoare de lână
Celce le au spre vinzare sunt rogoși a scrie Administrației ziarului nostru. (242) 5—